

رئیس سازمان محیط زیست در گفت‌وگو با «وطن امروز» از برنامه‌ریزی برای مهار پدیده گرد و غبار در کشور خبر داد

صفحه ۴

چهارشنبه ۱۴ خرداد ۱۴۰۲ | ۱۱ ذیحده ۱۴۴۴ | ۳۱ مه ۲۰۲۳ | سال پانزدهم | شماره ۳۷۷۴ | صفحه ۳۰۰۰ | تهران

مأموریت

مقابله با غبار

جنگ جام

یادداشتی درباره تقابل امشب استقلال و پرسپولیس در فینال جام حذفی

صفحه ۶

ولادت با سعادت امام زکوة حضرت امام رضا علیه آلا ف التحیه والثناء را شاد باش می گویم

«وطن امروز» از تصویب الگوی انتخابات تناسبی حوزه تهران در مجلس شورای اسلامی گزارش می‌دهد

قانونی برای عدالت انتخاباتی

همین صفحه

جهان در شوک انتشار تصاویر کودک‌آزاری هانتر بایدن

فرزندان شیطان

فساد اخلاقی فرزند جو بایدن

جدیدترین جلوه اهریمنی

سیاستمداران آمریکاست

صفحه ۷

تیتترهای امروز

عباس علی‌آبادی به عنوان وزیر پیشنهادی صنعت، معدن و تجارت به مجلس معرفی شد

گزینه معتبر

صفحه ۳

قبولی دولت

در دیپلماسی

رئیس‌ی در ۲ سال گذشته توانست ریل دیپلماسی را به یک پایگاه بزرگ برای شیعه تبدیل کردند، با همسایگان و کشورهای همسو تغییر دهد

صفحه ۲

انتقاد فرارادهای مهم در حوزه ترانزیت و انرژی در سفر هیأت عالی‌رتبه ترکمنستانی به تهران

پیش به سوی

بازار شمال

■ بذریاش: سند جامع حمل‌ونقل بین ایران و ترکمنستان تدوین می‌شود

صفحه ۳

«وطن امروز» از تأثیر سیاست حذف دلار در مبادلات بین‌المللی گزارش می‌دهد

دلارزدایی

و اقتصاد جهانی

صفحه ۵

۲ پرونده مربوط به برنامه هسته‌ای ایران شامل مکانی در آباد و انجام غنی‌سازی ۸۳ درصد توسط آژانس بسته شد

رفع ابهام هسته‌ای

صفحه ۷

نگاه

ولایت عشق

حجت‌الاسلاموالمسلمین مسعود عالی:
ورود امام‌رضا علیه‌السلام به ایران ۲ خاصیت و برکت بزرگ داشت. اول اینکه حضرت، ایران را به یک پایگاه بزرگ برای شیعه تبدیل کردند، قبل از آمدن امام‌رضا علیه‌السلام شیعیان به صورت پراکنده در قم و سبزوار بودند ولی با آمدن ایشان به طور گسترده ایرانی‌ها به تشیع گرایش پیدا کردند. حضرت قصد داشتند ایران را به یک پایگاه بزرگ تبدیل کنند.

ما در روایات‌مان متعدد داریم که زمینه‌ساز ظهور، ایرانیان هستند. گروهی از مشرق‌زمین برمی‌خیزند. دنیای غرب آن زمان روم بود و دنیای شرق ایران. پیامبر صلی‌الله علیه و اله فرموده بودند از شرق عده‌ای پیدا می‌شوند و امر ما را زنده می‌کنند. ارادت ایرانیان از اول نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام خالصانه بود.

ایران به واسطه قدم مبارک حضرت امام رضا علیه‌آل داشت و ولایت بسا آمدن امام‌رضا شد و زمینه ظهور امام زمان عجل‌الله تعالی فرجه به این وسیله فراهم شد. دومین جهت آمدن امام‌رضا علیه‌السلام به ایران هم این بود که معارف امامت و ولایت بسا آمدن امام‌رضا علیه‌السلام عمومی شد. قبل از آن خواص فقط از اهل بیت علیهم‌السلام خبر داشتند و راجع به امامت و ولایت چیز زیادی نمی‌دانستند. وقتی امام‌رضا علیه‌السلام آمدند با سخنرانی‌هایی که در مناظرات و... می‌کردند، کم‌کم بیشتران نسبت به امامت در بین مردم بالا رفت. در جلسات مناظره، مأمون، بزرگان و علمای همه فرقه‌ها در دعوت می‌کرد و همه را در مقابل امام‌رضا علیه‌السلام قرار می‌داد، بلکه امام زمین بخوردند. در مقابل تمام رؤسای فرقه‌ها و ادیان مختلف فقط یک نفر می‌نشستند و همگی آنها را بدنام می‌کردند. با هر کدام از آنها بر اساس کتاب خودشان بحث می‌کردند؛ بسیاری از مباحث امامت را در آنجا مطرح کردند.

بعد از امام‌رضا علیه‌السلام شیعه ظرفیت پیدا کرد و زیارت جامعه کبیره را به او دادند. زیارت جامعه کبیره از زمان امام هادی علیه‌السلام در بین شیعه پا گرفت.

بعد از امام‌رضا علیه‌السلام خدا شیعیان را به یک امتحان دیگری مبتلا کرد و آن هم امامت در سن خردسالی بود. امام جواد علیه‌السلام ۸ ساله بودند که برای امامت انتخاب شدند اما شیعه منشعب نشد و امامت ایشان را پذیرفت، لذا از اینجا معلوم می‌شود ظرفیت‌شان بالا رفته بود. این کارها را امام‌رضا علیه‌السلام با سختی و مشقت توانستند انجام دهند. به شکرانه نعمت ولایت امام‌رضا سعی کنیم هر روز یک سلام به امام‌رضا علیه‌السلام داشته باشیم و بدانیم هر روزی که به ما می‌رسد، به واسطه امام رضا علیه‌السلام است.

یادداشت

مجتبی فرهادی: بهارستانی‌ها

در نشست علنی روز یکشنبه – ۷ خرداد – مجلس، استفاده از مدل انتخابات تناسبی برای انتخابات مجلس در حوزه انتخابیه تهران را با ۱۶۱ رأی موافق برای نخستین بار تصویب کردند. آنها پیش از این نیز طرح اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس را بررسی و برخی از بندهای آن را تصویب کرده بودند، اگر چه آن زمان در بین موارد مصوب تغییری از مدل انتخاباتی به چشم نمی‌خورد اما مجلس چند روز بعد، با الحاق یک ماده به طرح پیشین، مصوبه خود را کامل و مزیت‌های فرمول تناسبی را به نظام انتخاباتی کشور وارد کرد.

بر اساس این مصوبه، برای شروع، انتخابات مجلس تنها در یک حوزه انتخابیه بزرگ یعنی تهران، ری، اسلامشهر و شمیرانات که دارای ۳۰ کرسی نمایندگی است، بر اساس مدل تناسبی برگزار می‌شود. طبق مصوبه مجلس نامزدهای انتخابات می‌توانند به صورت لیستی و انفرادی در انتخابات مجلس تهران حضور یابند. هر نامزد تنها حق حضور در یک لیست را خواهد داشت. همچنین لیست‌های انتخاباتی باز بوده و مردم به تشخیص خود به نامزدهای مورد علاقه از لیست‌های مختلف رأی خواهند داد. با پایان رأی‌گیری، مجموع رأی نامزدهای هر لیست در قیاس با مجموع رأی کلیه لیست‌ها، نسبت رأی اخذشده توسط آن لیست را مشخص خواهد کرد. بر مبنای نسبت رأی لیست، تعداد کرسی‌های هر لیست مشخص خواهد شد. با مشخص شدن تعداد کرسی‌های اختصاص‌یافته به هر فهرست، نفرات حائز بیشترین رأی در هر فهرست تا سقف سهم آن فهرست وارد مجلس خواهند شد. همچنین اگر نامزد منفردی جزو ۳۰ نفر اول تهران باشد به عنوان منتخب به مجلس راه خواهد یافت و کرسی‌های باقیمانده بین فهرست‌های انتخاباتی توزیع خواهد شد.

■ **الگوی تناسبی چیست؟**

انتخابات مجلس در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته بر اساس الگوی تناسبی انجام می‌شود. این الگو مبتنی بر فهرست‌های انتخاباتی پایه‌گذاری شده است. در ساده‌ترین شکل الگوی تناسبی، مردم به فهرست‌های انتخاباتی‌ای که توسط گروه‌های سیاسی ارائه شده، رأی می‌دهند. سپس درصد رأی کسب‌شده توسط هر فهرست محاسبه می‌شود و به هر فهرست به نسبت سهم کسب‌شده از کل آراء، کرسی نمایندگی اختصاص می‌یابد. در الگوی تناسبی فهرست‌های انتخاباتی به‌صورت «فهرست‌های بسته» یا «فهرست‌های باز» هستند. در فهرست‌های بسته تعیین ترتیب نامزدها در فهرست‌های انتخاباتی توسط احزاب و گروه‌های سیاسی انجام شده و مردم تنها به فهرست‌های انتخاباتی رأی می‌دهند اما در فهرست‌های باز مردم علاوه بر انتخاب فهرست موردنظر، در تعیین

ترتیب نامزدها نیز مشارکت خواهند داشت. ■ **تفاوت ۲ الگو در قالب یک مثال**

در الگوی تناسبی رقابت بین گروه‌های سیاسی انجام می‌شود، نه افراد. در حقیقت در مدل تناسبی کار جمعی و گروهی محوریت دارد اما در مدل اکثریتی، فردمحوری مورد توجه قرار می‌گیرد. به‌منظور فهم دقیق‌تر تفاوت این ۲ الگو نتیجه یک انتخابات فرضی در جدول زیر موردبررسی قرار گرفته است. در این انتخابات تعداد کرسی‌های مورد رقابت ۲۰ عدد و نتایج حاصل‌شده پس از اخذ رأی به شرح زیر است: -فهرست «الف» ۶۰ درصد کل آراء، فهرست «ب» ۳۰ درصد آراء و فهرست «ج» ۱۰ درصد آراء را کسب کرده‌اند.

- تمام اعضای فهرست «الف» از تمام اعضای فهرست «ب» و «ج» و تمام اعضای فهرست «ب» از تمام‌اعضای فهرست «ج» رأی بیشتری کسب کرده‌اند. همان‌طور که در جدول یک مشاهده می‌شود، در مدل اکثریتی، فهرست «ب» و «ج» به‌رغم اینکه به ترتیب ۳۰ درصد و ۱۰ درصد آراء را به خود اختصاص داده‌اند هیچ نماینده‌ای در مجلس ندارند و فهرست «الف» با کسب ۶۰ درصد رأی مردم، تمام کرسی‌های حوزه انتخابیه را به خود اختصاص داده است اما در مدل تناسبی هر کدام از فهرست‌های انتخاباتی متناسب با درصد رأی به دست آورده کرسی‌های حوزه انتخابیه را از آن خود کرده‌اند. لذا فهرست «الف» با کسب ۶۰ درصد آراء ۱۲ کرسی و فهرست‌های «ب» و «ج» هم با کسب ۳۰ درصد و ۱۰ درصد آراء به ترتیب ۶ کرسی و ۲ کرسی نمایندگی حوزه انتخابیه را به دست آورده‌اند.

■ **آسیب‌شناسی روش فعلی انتخابات مجلس**

در حال حاضر انتخابات مجلس شورای اسلامی به شیوه اکثریتی برگزار می‌شود؛ به این نحو که بعد از رأی‌گیری، نامزدها بر اساس تعداد رأی کسب‌شده، رتبه‌بندی و به ترتیب رتبه، مشروط به کسب ۲۰ درصد کل آراء، حداکثر به تعداد ظرفیت حوزه انتخابیه وارد مجلس می‌شوند. در صورتی که تعداد افراد انتخاب‌شده در این مرحله کمتر از ظرفیت حوزه انتخابیه باشد، از بین افراد باقیمانده، نامزدهای حائز بیشترین آراء به تعداد ۲ برابر کرسی‌های باقیمانده در حوزه انتخابیه، به دور دوم خواهند رفت. در دور دوم نامزدهایی که اکثریت نسبی را کسب کنند پیروز خواهند شد.

هر چند در حوزه‌های انتخابیه کوچک که رقابت برای صرفاً یک کرسی توسط نامزدهای انتخاباتی انجام می‌شود، اتخاذ الگوی اکثریتی اجتناب‌ناپذیر است، لکن اجرای این مدل در شهرهای بزرگ که رقابت بین فهرست‌های انتخاباتی شکل می‌گیرد، مشکلات عدیده‌ای را به وجود آورد.

■ **مشکلات فعلی انتخابات**

بی‌عدالتی انتخاباتی و احتمال حذف کامل بخشی از اراده مردم: همان‌طور که گفته شد در شیوه اکثریتی ممکن است یک جریان سیاسی ۳۰ درصد رأی مآخوذه در حوزه انتخابیه را به خود اختصاص دهد ولی هیچ نماینده‌ای در ساختار سیاسی نداشته باشد. چنین سازوکاری در حقیقت به معنای حذف بخش قابل توجهی از اراده مردم از ساختار تصمیم‌گیری کشور است. در واقع الگوی اکثریتی به‌هیچ‌عنوان قابلیت انعکاس تام اراده مردم را ندارد.

ایجاد اپوزیسیون منسجم در بیرون ساختار قدرت: الگوی اکثریتی به‌واسطه حذف کامل جریان رقیب از صحنه سیاسی، احتمال شکل‌گیری اپوزیسیون را تقویت خواهد کرد. همواره بخش تندرو جریان سیاسی حذف‌شده، به‌مورور از این جریان فاصله گرفته و اپوزیسیون منسجمی را تشکیل می‌دهد که با کنش‌های سیاسی خود مشکلات فراوانی برای مجموعه نظام سیاسی کشور به وجود می‌آورد.

بروز تنش در تبلیغات انتخاباتی: در الگوی اکثریتی مساله پیروزی در انتخابات مساله حضور کامل در قدرت یا حذف کامل از قدرت است. از این رو تنش‌های انتخاباتی افزایش می‌یابد. در واقع الگوی اکثریتی زمینه‌ساز و تقویت‌کننده دوقطبی‌های انتخاباتی است. گفتنی است دوقطبی‌های انتخاباتی می‌تواند منجر به شکل‌گیری دوقطبی‌های اجتماعی و بروز تنش در میان مردم شود. **ضعف نظارت اقلیت بر اکثریت:** در الگوی فعلی بازنده انتخابات به‌صورت کلی از ساختار تصمیم‌گیری حذف می‌شود. حذف کامل جریان رقیب از ساختار سیاسی کشور منجر به تضعیف نظارت جریانات سیاسی بر یکدیگر و افزایش احتمال فساد خواهد شد.

■ **نتایج برگزاری انتخابات مجلس طبق الگوی جدید ایجاد عدالت انتخاباتی:** در الگوی تناسبی به دلیل آنکه هر فهرست انتخاباتی متناسب با رأی کسب‌شده

حائز کرسی‌های نمایندگی مجلس از آن حوزه انتخابیه می‌شود، گروهی حذف نشده و احتمال حضور سلاقی مختلف جامعه در مجلس افزایش می‌یابد. **افزایش ثبات سیاسی – اجتماعی:** در الگوی تناسبی، برخلاف الگوی اکثریتی، انتخابات بر مبنای حذف اقلیت نبوده و حضور گروه‌های مختلف سیاسی در مجلس شورای اسلامی تا حد بالایی تضمین‌شده است. در الگوی تناسبی گروه‌های سیاسی می‌دانند با توجه به پایگاه اجتماعی‌شان، حداقلی از کرسی‌های نمایندگی حوزه انتخابیه را دارا هستند. مضافاً طرفداران یک جریان سیاسی نیز می‌دانند جریان سیاسی رقیب قطعاً در مجلس آینده حضور خواهد داشت و قابل حذف شدن نیست. چنین مکانیزمی تنش‌های انتخاباتی و احتمال دوقطبی‌سازی جامعه را به‌شدت کاهش خواهد داد.

افزایش مشارکت در انتخابات: در الگوی تناسبی، به دلیل آنکه گروه‌های اصلی سیاسی حذف نشده و گروه‌های مختلف متناسب با میزان رأی کسب‌شده واجد کرسی‌های نمایندگی می‌شوند انگیزه مشارکت در انتخابات در میان طرفداران آنان افزایش می‌یابد. گفتنی است در نظام اکثریتی به دلیل ماهیت حذف‌کنندگی آن، افزایش مشارکت در انتخابات معمولاً با افزایش تنش‌های سیاسی و دوقطبی‌سازی جامعه همراه است. در چنین شرایطی «آرای‌ها سلی» بوده و سلیقه‌های مختلف سیاسی از ترس آنکه گروه بدتر رأی نیابود به قدرت یا حذف کامل از قدرت است. رأی داده‌ند؛ در حالی که در الگوی تناسبی افزایش مشارکت در انتخابات به دور از تنش‌های سیاسی – اجتماعی و با «آرای ایجابی» به دست می‌آید.

حفظ مردم‌سالاری در همه مراحل انتخابات: در این‌طرح مردم می‌توانند به نامزدهای مختلف از فهرست‌های مختلف رأی دهند. در این صورت رأی مردم به افراد، تعیین‌کننده ترتیب نامزدهای فهرست‌های انتخاباتی بوده و احزاب سیاسی نقشی در تعیین ترتیب نامزدهای فهرست‌های انتخاباتی نخواهند داشت. در چنین مکانیزمی هم فهرست‌های انتخاباتی با هم رقابت می‌کنند، هم افراد در درون فهرست‌های انتخاباتی با یکدیگر رقابت می‌کنند.

تقویت تشکلهای سیاسی بدون ایجاد انتخابات حزبی: در الگوی تناسبی، محوریت با کار جمعی و تشکیلاتی است، لذا در الگوی تناسبی افراد و شخصیت‌های سیاسی همفکر از رفتارهای انفرادی فاصله گرفته و به سمت کنش‌های تشکیلاتی سوق پیدا خواهند کرد. نامزدهای پیروز در هر فهرست انتخاباتی نیز رأی‌آوری خود را م‌رهون رأی و حمایت هم‌فهرستی‌های خود که وارد مجلس نشده‌اند می‌دانند، لذا برای حفظ حیات سیاسی خود در انتخابات آتی، مجبور به حفظ ارتباط با نامزدهای شکست‌خورده فهرست گروه خود هستند. در نتیجه امکان بروز رفتارهای انفرادی و صرفاً قائم به

تشخیص فردی کاهش می‌یابد.

همچنین از آنجا که هر فرد تنها حق حضور در یک فهرست انتخاباتی را خواهد داشت، فضای رقابت‌های انتخاباتی برای مردم شفاف‌تر خواهد شد.

امکان شکل‌گیری رقابت‌های درون‌جریانی: در الگوی اکثریتی به دلیل ماهیت آن (پیروزی اکثریت و حذف اقلیت)، گروه‌های مختلف یک جریان سیاسی حداکثر ائتلاف‌ها را تشکیل خواهند داد تا بتوانند اکثریت آراء را به دست آورده و رقیب را حذف کنند. در چنین مکانیزمی گروه‌های سیاسی وقت و انرژی را صرف رسیدن به «وحدت درون‌جریانی» به‌منظور تجمع سید رای‌های گروه‌های مختلف جریان خود خواهند کرد. این‌در حالی است که در الگوی تناسبی دیگر نیازی به «وحدت درون‌جریانی» نبوده و گروه‌های مختلف جریانات سیاسی می‌توانند مستقل‌آورد انتخابات شده و متناسب با سید رأی خود کرسی‌های نمایندگی را به دست آورند. در چنین الگویی وحدت یا عدم وحدت گروه‌های مختلف جریانات سیاسی تأثیری بر نتیجه آراء آن جریان سیاسی نخواهد داشت.

تطابق با ساختار ریاستی و تقویت نظرات اقلیت بر اکثریت: انتخاب الگوی انتخاباتی مجالس کشورها، به‌شدت متأثر از ساختار سیاسی کشورهاست. در کشورهایی که دارای نظام‌های پارلمانی هستند، رئیس دولت از طریق مجلس انتخاب خواهد شد، لذا اگر در نظام‌های پارلمانی، الگوی انتخابات مجلس تناسبی باشد، انتخاب رئیس دولت با دشواری روبه‌رو شده و معمولاً دولتی ائتلافی تشکیل خواهد شد، لذا برای کشورهایی که دارای ساختار پارلمانی هستند، نظام انتخاباتی اکثریتی، نظامی کارآمدتر خواهد بود چراکه منجر به شکل‌گیری اکثریتی در مجلس می‌شود که قادر به انتخاب نخست‌وزیر و تشکیل دولتی قوی خواهد بود.

این در حالی است که در کشورهایی که دارای ساختار ریاستی هستند، شکل‌گیری الگوی تناسبی در انتخابات مجلس تأثیر منفی‌ای بر کارآمدی نظام اداری نخواهد داشت چراکه انتخابات قوه مجریه جدا از انتخابات قوه مقننه است. در نظام‌های ریاستی، مجلس فاقد نقش اجرایی بوده و دارای شأن نظارتی است، لذا در چنین ساختارهایی، برای انتخابات مجلس الگوی انتخاباتی تناسبی توصیه می‌شود تا همه سلاقی فکری در مجلس حاضر بوده و نظرات اقلیت بر اکثریت تقویت شود.

با توجه به ساختار پارلمانی کشور در دهه ۶۰، الگوی انتخاباتی اکثریتی مناسب ساختار پارلمانی کشور بوده است. در بازنگری قانون اساسی و تغییر ساختار کشور به ریاستی، کارکرد مجلس تغییر یافته است، لکن الگوی انتخابات مجلس متناسب با کارکرد جدید تغییر نکرده است.